

Област Видин

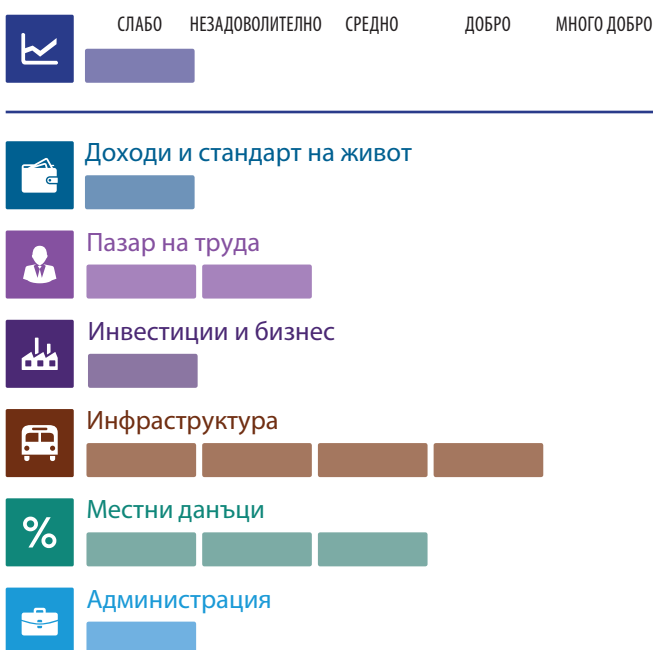
▶ Население (2023)	71 773
▶ Територия (кв.км)	3033
▶ Брой на населените места	140
▶ Дял на населението в градовете (%)	63,0

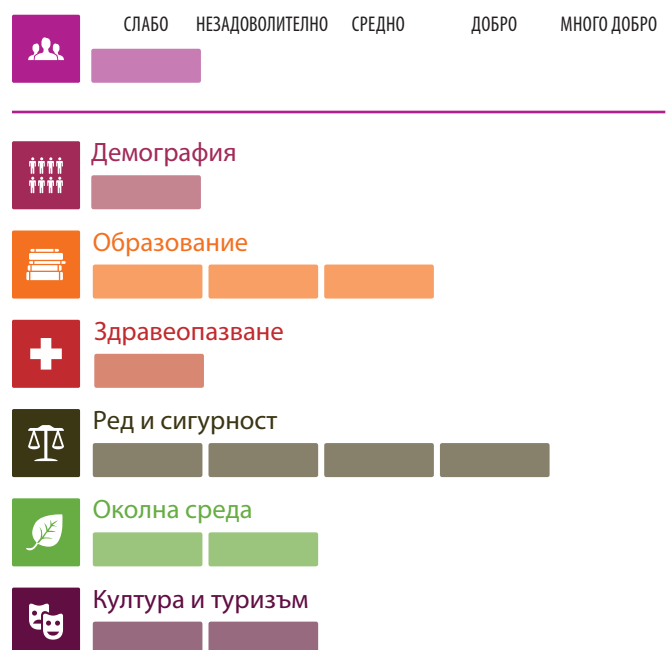
Видин е сред областите с най-слаби показатели в сферата на доходите и стандарта на живот. Образователната структура на работната сила се подобрява, но безработицата продължава да е изключително висока. Инвестиционната и бизнес активност в област Видин са сравнително слаби, а инфраструктурата е недобре развита. Видин е сред областите с най-нисък усреднен размер на разглежданите местни данъци. Показателите, оценяващи работата на местната администрация, подреждат областта сред най-слабо представящите се.

Видин остава областта с най-неблагоприятна демографска картина в страната. Резултатите на учениците са сравнително ниски. Здравеопазването в областта страда от недостиг на лекари специалисти и на легла. Натовареността на местните наказателни съдии е слаба, което се отразява и на бързината на правораздаването. Обемът на образуваните битови отпадъци остава сравнително нисък. Относителният брой на посещенията в местните кина, музеи и библиотеки в областта се повишава, но остава по-нисък от средния за страната.

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Доходи и стандарт на живот

Видин е сред областите с най-слаби показатели в сферата на доходите и стандарта на живот. През 2022 г. брутният вътрешен продукт на човек от населението продължава да нараства, но увеличението му е сравнително ограничено (16% при 28% в страната) и размерът му остава нисък – 13,3 хил. лв. – малко над половината от средното за страната. Заплатите и пенсиите се повишават с подобен на средния за страната темп, но и те се запазват сравнително ниски. Средната годишна работна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение достига 14,6 хил. лв. през 2022 г. (при 21,2 хил. лв. в страната), а месечната пенсия е 695 лв. (при 784 лв. в страната).

Подоходното неравенство в областта е близко до средното за страната, но нивото на бедност остава високо, въпреки че намалява през последните няколко години. През 2023 г. 33,7% от жителите на областта (при 20,6% в страната) живеят под националната линия на бедност, което е втората най-висока стойност след тази в област Търговище.

Пазар на труда

И през 2023 г. Видин е областта с най-нисък дял на населението в трудоспособна възраст – 53,5% (при 58,5% в страната). Безработицата в областта пък е най-високата – 14,7% (при 5,3% в страната). Заетостта също продължава да е сред най-ниските в страната – 65,9% (при 76,2% в страната). През 2023 г. отново се наблюдава подобрене на образователната структура на работната сила. Делът на населението с основно и по-ниско образование намалява до 12% (при 15% в страната). Същевременно делът на населението на възраст 25–64 години с висше образование също леко намалява до 21% (при 31% в страната).

Инвестиции и бизнес

Инвестиционната и бизнес активност в област Видин са сравнително слаби и през 2022 година. Броят на предприятията спрямо населението остава сред най-ниските в страната – 44 на хиляда души от населението при 70 на хиляда души в страната.

Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи на човек от населението продължават да нарастват, но също остават сред най-ниските – 1,8 хил. лв. при 4,3 хил. лв. в страната. За трета поредна година в областта има отлив на преките чуждестранни инвестиции и размерът им достига 490 евро на човек.

Относителният обем на произведената продукция се увеличава, но продължава да е най-ниският в страната – 53,2 хил. лв. на нает (при 122,4 хил. лв. на нает в страната). Делът на приходите от износ в нетните приходи от продажби остава нисък, макар да нараства до 17% (при 29% в страната).

Усвояването на европейски средства остава интензивно. Към 30 юни 2024 г. стойността на изплатените суми на бе-

нефициенти по оперативните програми достига 3666 лв. на човек (при 3175 лв. на човек в страната).

Инфраструктура

Гъстотата на железопътната мрежа в областта е близка до средната за страната. Гъстотата на пътната мрежа е сравнително висока (20 км на 100 кв. км територия при 18 км на 100 кв. км в страната), но типично за Северна България, делът на автомагистралите и първокласните пътища остава нисък (12% при 19% в страната). Качеството на пътната настилка се подобрява, но и то остава на сравнително ниско ниво – 37% от пътищата в областта са в добро състояние при 40% в страната през 2023 година.

Делът на домакинствата с достъп до интернет нараства и вече трайно е над средния за страната.

Делът на населението с достъп до обществена канализация намалява леко и продължава да е сравнително нисък – 54% (при 75% в страната). Ограничена остава и свързаността с пречиствателни станции за отпадъчни води – 49% (при 67% в страната).

Местни данъци

Видин е сред областите със сравнително нисък усреднен размер на разглежданите местни данъци и през 2024 година. Особено голяма е разликата при облагането на търговията на дребно, където Видин е първенец сред областите с 4,60 лв. на кв. м търговска площ средно за областта (при 13,09 лв. на кв. м в страната). Ниско е и нивото на данъците върху превозните средства (1,46 лв./kW при 1,56 лв./kW в страната). От разглежданите данъци усреднените нива на данъците върху недвижимите нежилищни имоти на юридически лица и на данъците върху прехвърляне на собственост са малко по-високи от средните.

В рамките на областта общината с най-ниски средни данъци е Чупрене, а с най-високи – Брегово.

Администрация

Представянето на Видин в тази категория отново е сравнително слабо. През 2024 г. самооценката на местните администрации за развитието на електронното управление и на предоставянето на административни услуги на „едно гише“ остават сред най-ниските в страната. Сравнително слаба продължава да е и прозрачността в работата на органите на местното самоуправление с рейтинг от 56,2% (при 69,3% в страната).

Общините в област Видин са сред най-силно зависимите от трансфери от държавния бюджет. Делът на собствените от общите приходи през 2023 г. намалява и остава нисък – 16% (при 27% в страната). Относително ограничено е и покритието на общинските разходи с местни приходи – 58% (при 74% в страната).

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ ■

Демография ■

Видин остава областта с най-неблагоприятна демографска картина в страната и през 2023 година. Коефициентът на механичен прираст нараства и се запазва положителен (2,7‰), но не може да компенсира изключително ниската стойност на коефициента на естествен прираст от -16,2‰, което е над двойно под средното ниво за страната (-6,8‰).

Застаряването на населението е силно изразено. Делът на децата до 4-годишна възраст е вторият най-нисък в страната (след този в област Смолян) – 3,4% (при 4,5% в страната), а този на хората над 65 години е най-високият – 31,3% (при 23,8% в страната).

Гъстотата на населението в урбанизираните територии в областта е най-ниската в страната – 543 души на кв. км (при 1221 души на кв. км в страната) през 2023 година.

Образование ■■■■

През 2023 г. делът на децата в детските градини в областта е близък до средния за страната. Коефициентът на записване на населението в V–VII клас нараства, но остава нисък – 88% (при 90% в страната). Делът на второгодниците пък намалява, но се задържа на по-високо ниво от средното за страната.

Индексът на съответствието между професионалното образование и профила на икономиката в областта остава нисък и през 2024 година.

Представянето на учениците на националното външно оценяване по математика след VII клас е изключително слабо и през 2024 година. С 31,3 т. (при 42,9 т. в страната) областта е на последно място в страната. Резултатите на зрелостниците са по-добри, но също са под средните за страната. Средният успех на матурата по български език и литература в областта е „Добър“ 4,20 (при „Добър“ 4,30 в страната). Делът на слабите оценки е сравнително висок – 9,6% (при 8,7% в страната).

Броят на студентите спрямо населението в областта е нисък.

Здравеопазване ■

Видин е сред трите области с най-слабо представяне в тази категория (заедно с Ямбол и Перник). Въпреки известен ръст Видин остава областта с най-ниска средна продължителност на живота – 70,3 години при 73,5 години в страната.

Делът на здравноосигурените в област Видин е 98% през 2023 г. и се запазва над средното ниво за страната (95%). Броят на общопрактикуващите лекари спрямо населението продължава да е сравнително висок, но здравеопазването в областта страда от недостиг на лекари специалисти и на легла. Броят на леглата в местните многопрофилни болници намалява до 4,3 на хиляда души (при 6,1 на хиляда души в страната). Същевременно използваемостта на леглата е сред най-ниските в страната – 41% (при 56% в страната). Коефициентът на детска смъртност в област Видин е над

средния за страната. Броят на аптеките спрямо населението е близък до средния.

Ред и сигурност ■■■■■■

През 2023 г. натовареността на съдиите в областта остава под средната за страната, което се отразява и на бързината на правораздаването. Един съдия в Окръжния съд разглежда средно по 11,4 дела месечно (при 14,4 дела месечно на съдия в страната), а в Административния съд – 11,5 (при 14,8 в страната).

В 3-месечен срок са приключили 96% от наказателните дела (при 91% в страната), 85% от административните (при 72% в страната) и 89% от гражданските (при 65% в страната).

Относителният брой на полицейските служители в областта е вторият най-висок в страната (след този в област Враца) – 5,6 на хиляда души от населението (при 4,2 на хиляда души в страната). Той кореспондира и с относително високата престъпност – броят на регистрираните престъпления срещу личността и собствеността спрямо броя на населението в областта се повишава през 2023 г. и става най-високият в страната – 15,3 на хиляда души при 11,3 на хиляда души в страната. Същевременно разкриваемостта на престъпленията се повишава и се запазва над средната – 58% в област Видин при 53% в страната.

Околна среда ■■■

Обемът на образуваните битови отпадъци в областта остава сравнително нисък и през 2022 г. – 419 кг на човек годишно (при 488 кг на човек в страната). В същото време обаче делът на отпадъците, предадени за третиране и рециклиране, продължава да е много малък – 21% (при 76% в страната).

Делът на горските територии е нисък (26% при 33% в страната), но и на нарушените – също (0,2% при 0,4% в страната). Инсталираните ВЕИ мощности спрямо населението са по-ниски от средните.

Култура и туризъм ■■■

Относителният брой на посещенията в местните кина, музеи и библиотеки в област Видин се повишава, но остава по-нисък от средния за страната през 2023 година. Посещенията на театрите нарастват значително и относителният им брой е над средния – 438 на хиляда души в областта при 349 на хиляда души в страната.

Въпреки слабия ръст през 2023 г. броят на леглата в местата за настаняване остава силно ограничен (15 на хиляда души при 56 на хиляда души в страната), но и относителният брой на реализираните нощувки също остава нисък (990 на хиляда души при 4167 на хиляда души в страната). Броят на нощувките през онлайн платформите на споделяната икономика пък е 47 на хиляда души (при 500 на хиляда души в страната).

Ключови показатели за област Видин

Индикатори на икономическото развитие	2021	2022	2023	Средно за страната
БВП на човек от населението (лв., текущи цени)	11 438	13 273	n.a.	25 956
Средна годишна брутна заплата на нает (лв.)	12 855	14 566	n.a.	21 242
Относителен дял на бедните спрямо линията на бедност за страната (%)	43,3	39,2	33,7	20,6
Дял на населението в трудоспособна възраст (%)	54,6	53,6	53,5	58,5
Коефициент на заетост на населението на 15–64 години (%)	62,4	65,9	65,9	76,2
Коефициент на безработица на населението на 15 и повече години (%)	12,3	14,1	14,7	5,3
Дял на населението с основно и по-ниско образование, 25–64 години (%)	17,6	13,4	11,5	14,8
Дял на населението с висше образование, 25–64 години (%)	19,8	22,4	20,5	30,5
Произведена продукция (лв./нает)	42 883	53 200	n.a.	122 377
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (лв./човек)	1260	1794	n.a.	4257
Преки чуждестранни инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване (евро/човек)	597	490	n.a.	4544
Дял на населението в селища с обществена канализация (%)	54,8	54,3	n.a.	75,0
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	28,3	36,1	37,1	40,4
Покритие на общинските разходи с местни приходи (%)	61,4	73,9	58,0	74,1
Рейтинг за активна прозрачност на ПДИ за органите на местното самоуправление (%)*	57,4	57,5	56,2	69,3

Индикатори на социалното развитие	2021	2022	2023	Средно за страната
Коефициент на естествен прираст на населението (‰)	n.a.	-21,3	-16,2	-6,8
Коефициент на механичен прираст на населението (‰)	n.a.	0,9	2,7	6,4
Среден успех от матурите по БЕЛ**	3,83	3,63	4,20	4,30
Среден успех на изпита по математика след VII клас (в точки)**	21,6	25,4	31,3	42,9
Нетен коефициент на записване на населението в V–VII клас (%)	78,8	87,3	87,6	89,9
Средна продължителност на живота (години)***	70,5	69,4	70,3	73,5
Дял на здравноосигурените лица (%)	92,4	97,5	98,2	95,0
Население на един общопрактикуващ лекар (брой)	1433	1361	1338	1701
Регистрирани престъпления срещу личността и собствеността на хиляда души (брой)	10,0	14,1	15,3	11,3
Дял на наказателните дела, приключили в 3-месечен срок (%)	94	96	96	91
Използвана питейна вода от домакинствата от Вик (литър/човек/ден)	91	94	n.a.	103
Образувани битови отпадъци на глава от населението (кг/човек/година)	355	419	n.a.	488
Дял от битовите отпадъци, предадени за третиране и рециклиране (%)	18	21	n.a.	76
Посещения в кината на хиляда души от населението	232	320	365	684
Реализирани нощувки в местата за настаняване на хиляда души (брой)	626	911	990	4167

* Данните за 2023 г. са включени в изследването от 2024 година. Същото важи и за предходните години.

** Данните се отнасят за учебната 2023/2024 година, а матурите са проведени през 2024 година. Същото важи и за предходните години.

*** Данните са за тригодишни периоди и се обновяват всяка година.